

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. 72 PUŁKU PIECHOTY
„RADOM” W KONOPNICY**

zarządzenie dyrektora nr 1/2023/24

Spis treści

1. Zagrożenia zewnętrzne i procedury reagowania w razie wystąpienia zagrożenia	4
1.1. Pożar w szkole. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole	4
1.2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) – postępowanie nauczyciela, współpraca z policją. Postępowanie nauczyciela w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywnego strzelca	6
1.3. Podłożenie ładunku wybuchowego – postępowanie w wyniku zamachu bombowego	9
1.4. Podłożenie podejrzanego pakunku – postępowanie w sytuacji kryzysowej oraz uruchomienie procedury działań	10
1.5. Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły – procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej	11
1.6. Epidemia; kataklizm – procedury postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnej	14
2. Zagrożenie wewnętrzne i procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia ...	15
2.1. Agresywne zachowania w szkole lub zjawisko tzw. fali – procedury postępowania w przypadku wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i słownej ucznia lub nauczyciela	15
2.2. Substancje psychoaktywne – procedura postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych	17
2.3. Kradzież; wymuszanie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia w szkole kradzieży bądź wymuszania pieniędzy lub przedmiotów wartościowych	19
2.4. Pedofilia i uwodzenie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia zjawiska pedofilii w szkole	20
2.5. Pornografia – procedury postępowania w sytuacji rozpowszechniania przez ucznia pornografii w szkole	21
2.6. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole	22
2.7. Wypadek ucznia w szkole – procedury postępowania pracowników szkoły gwarantujące poszkodowanemu w wypadku uczniowi należyłą opiekę i niezbędną pomoc	23

2.8. Czyn karalny popełniony przez ucznia – procedury postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielania pomocy uczniowi będącego sprawcą czynu karalnego	26
2.9. Ofiara czynu karalnego – procedury postępowania w przypadku zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego oraz udzielania pomocy uczniowi będącemu ofiarą czynu karalnego	27
3. Bezpieczeństwo cyfrowe	28
3.1. Zagrożenia w świecie cyfrowym – procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego	28
3.2. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych – procedura reagowania	32
3.3. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku ucznia i pracownika szkoły	33
3.4. Nadmierne korzystanie z internetu – procedura reagowania.....	35
3.5. Dezinformacja, bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, w tym szkodliwość reklam – procedury reagowania	36
3.6. Seksting - prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania	37
3.7. Cyberprzemoc – procedura reagowania	39
3.8. Bezprawne użycie czyjegoś wizerunku w sieci – procedura reagowania	41
3.9. Niebezpieczne kontakty w internecie – procedura reagowania	42
3.10. Łamanie prawa autorskiego – procedury reagowania	44
4. Bezpieczeństwo dzieci chorych przewlekle.....	45
4.1. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na epilepsję	45
4.2. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na depresję	47
4.3. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na astmę	48
4.4. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę	49
5. Inne	51
5.1. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia w wszawicy lub innych pasożytów	51

1. Zagrożenia zewnętrzne i procedury reagowania w razie wystąpienia zagrożenia.

1.1. Pożar w szkole. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole.

Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole.

1. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu /3dzwonki/.
2. W sytuacji braku prądu sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego, z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.
3. Niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna być realizowana następująco:

Wybranie numeru odpowiedniej służby:

- europejski telefon alarmowy (obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej) 112;
- pogotowie energetyczne 991;
- pogotowie gazowe 992;
- pogotowie ciepłownicze 993;
- pogotowie wodno-kanalizacyjne 994;
- wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego 987;
- infolinia policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia;
- nazwa i adres szkoły;
- imię i nazwisko oraz pełniona funkcja;
- telefon kontaktowy;
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.

Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie:

1. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
2. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
3. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
4. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela.
5. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie z niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są wolne.
6. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.
7. Zbiórka na placu alarmowym (boisku trawiastym) służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustaleniu liczby osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia przez wezwane służby akcji ratunkowej.

Najważniejsze zasady, o których powinien pamiętać każdy uczeń i przestrzegać ich od chwili ogłoszenia w szkole alarmu:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
2. Zachowaj spokój.
3. Po przerwaniu zajęć udaj się wraz z klasą na miejsce zbiórki drogą wskazywaną przez nauczyciela.
4. Pomagaj osobom słabszym.
5. Nie lekceważ zagrożenia nawet wówczas, gdy nie jest ono bezpośrednie.

1.2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) – postępowanie nauczyciela, współpraca z policją.

Postępowanie nauczyciela w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywnego strzelca:

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.
2. Wycisz i uspokój uczniów – wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą przyciągnąć uwagę i sprowokować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy – zwróć szczególną uwagę na uczniów, którzy specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
5. Poinformuj policję, wysyłając informację tekstową SMS na numer 112 o zaistniałej sytuacji – w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędne jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
6. Zasłoń okno, zgaś światło – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwowanie osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz budynku.
7. Nie przemieszczaj się – przemieszczanie się powoduje hałas lub powstanie cienia, który może zostać zauważony przez napastników.
8. Stań poniżej linii okien, zejźdź ze światła drzwi – przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
9. Zejźdź z linii strzału, połóż się na podłodze – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu przebijają drzwi i mogą zranić osoby znajdujące się wewnątrz.
10. Jeżeli usłyszysz strzały, nie krzycz – napastnicy, oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
11. Nie otwieraj nikomu drzwi – interweniujące oddziały policji w razie takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne (np. dyrektora) do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia – celem aktywnego strzelca jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.

Postępowanie nauczyciela w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika – wszelkie próby oporu mogą sprowokować napastnika do impulsywnych zachowań lub zostać uznane za akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
2. Nie udawaj bohatera – osoby stawiające opór napastnikom giną pierwsze.
3. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon – wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
4. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
5. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego – patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
6. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika – odwracanie plecami może zostać uznane za akt agresji bądź lekceważenia, wywołuje złość lub niepokój napastnika.
7. Nie zwracaj na siebie uwagi – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
8. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
9. Nie oszukuj terrorysty – oszustwo może zostać uznane za brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
10. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu – zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich upodmiotowienie, co może spowodować łagodniejsze ich traktowanie przez zamachowców.
11. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami – wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie może być nietypowe.
12. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
13. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty, zapytaj o możliwość np. napięcia się wody nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będzie można napić się czy zjeść posiłek.

Postępowanie nauczyciela w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę – policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako utrudnianie działania służb lub nawet uznana za akt agresji.
3. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi, najlepiej na wysokości głowy – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom – postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
5. Odpowiadaj konkretnie na pytania policjantów – nie zmyślaj, jeśli czegoś nie wiesz lub nie pamiętasz, powiedz to wyraźnie; służby interwencyjne potrzebują faktów, żeby uratować ludzkie życie.
6. Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
7. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami – wszelkie samowolne działania mogą utrudnić akcję ratunkową.
8. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
9. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.
10. Po wydaniu polecenia wyjścia opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
11. Nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

1.3. Podłożenie ładunku wybuchowego – postępowanie w wyniku zamachu bombowego.

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów – uzyskane informacje mogą być istotne dla policji w celu identyfikacji sprawcy zagrożenia.
2. Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje – w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
3. Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie działań – może ona zarządzić ewakuację szkoły.
4. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji – ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę wszystkich osób przebywających w szkole przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
5. Nie używaj telefonu komórkowego – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. Wychodząc z sali, sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia – stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności dzieci i młodzieży oraz pracowników ułatwi zakończenie ewakuacji szkoły.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

1.4. Podłożenie podejrzanego pakunku – postępowanie w sytuacji kryzysowej oraz uruchomienie procedury działań.

Działania nauczyciela w przypadku podejrzenia, że w szkole znajduje się ładunek wybuchowy:

1. Odizoluj miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku – należy założyć, że podejrzany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku – ładunek wybuchowy może eksplodować w trakcie próby manipulowania nim.
3. Okryj podejrzany pakunek w razie stwierdzenia, że wydobywa się z niego inna substancja (tylko jeżeli czas na to pozwala) – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się.
4. Poinformuj o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury – osoba ta może zarządzić ewakuację uczniów i wszystkich pracowników szkoły.
5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji – ewakuacja musi zostać rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę uczniów i wszystkich pracowników szkoły przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. Nie używaj telefonu komórkowego – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i pracowników szkoły i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności ułatwi zakończenie ewakuacji szkoły.
9. Jeśli jest to możliwe, poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu do szkoły – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

1.5. Skażenie chemiczne lub biologiczne szkoły – procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej.

Skażenie otoczenia szkoły – należy uciec do budynku, zamknąć okna.

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się podwiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku szkoły zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji przez osobę, która ją wdycha.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Wewnętrzne skażenie budynku szkoły – należy ewakuować osoby przebywające w szkole, otwierając okna wszędzie, gdzie jest to możliwe, żeby wymusić cyrkulację powietrza. (Substancje toksyczne, np. gazy, mogą być lżejsze od powietrza (amoniak, chlor) lub cięższe od powietrza – np. tlenek węgla, azot).

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające wewnątrz ewakuować z budynku szkoły.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W budynku szkoły otworzyć okna, drzwi, otwory wentylacyjne.
4. W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji osobę, która ją wdycha.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków oraz czynności wymagających dużego wysiłku.
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wchodzić do pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, w której szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań.

Należy wówczas:

1. Powstrzymać się od dotykania i wężania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.
2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe – dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się,
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.
5. Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza szkoły wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły.
6. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
7. Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

1.6. Epidemia; kataklizm – procedury postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych.

1. W czasie stanu klęski żywiołowej wójt, kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.
2. Dyrektor szkoły, jego zastępca lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły postępuje zgodnie z wytycznymi, które są mu przekazywane przez właściwy organ działający w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej.

2. Zagrożenia wewnętrzne i procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.

2.1. Agresywne zachowania w szkole lub zjawisko tzw.fali – procedury postępowania w przypadku wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i słownej ucznia lub nauczyciela.

Agresja fizyczna:

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany, jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom zdarzenia, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o rozdzielenie bijących się uczniów i uniemożliwienie im dalszego kontaktu.
2. W przypadku zagrożenia życia (gdy osoba poszkodowana jest nieprzytomna), pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
3. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
4. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice/opiekunowie prawni poszkodowanego.
5. Pedagog/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić specjalistycznej pomocy ofierze przemocy oraz wskazać, jak należy radzić sobie w podobnych sytuacjach.
7. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami zdarzenia, wyjaśnić im pojęcia: emocje, agresja, przemoc, przypomnieć normy postępowania i sposoby reagowania.
8. Należy ustalić działania w podobnych przypadkach oraz zweryfikować stosowane w szkole narzędzia i metody pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej.
9. W przypadku przeprowadzenia przez agresora kolejnych ataków – z widocznymi skutkami pobicia – szkoła kieruje sprawę na policję, od której postępowania zależą dalsze losy sprawy przemocy.

Agresja słowna:

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
2. Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga/psychologa.
3. Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza z uczniem rozmowę mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowy z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
4. Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowy ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, uzgadnia wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
5. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy specjalistycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w podobnych sytuacjach.
7. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami zdarzenia, wyjaśnić im pojęcia: emocje, agresja, przemoc, przypomnieć normy postępowania i sposoby reagowania.
8. W poważnych przypadkach, np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego, powiadamiana jest policja.
9. Należy zweryfikować stosowane w szkole narzędzia i metody pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej.

2.2. Substancje psychoaktywne – procedura postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.

1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji na terenie szkoły, należy:
 - zachować szczególne środki ostrożności;
 - zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz jej ewentualnym zniszczeniem;
 - powiadomić dyrektora szkoły, który zawiadamia policję;
 - ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo należy znaleziona substancja;
 - przekazać policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji;
 - opracować i przeprowadzić projekty edukacyjne dotyczące ww. problematyki oraz wdrożyć profilaktykę uzależnień.
2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy:
 - odizolować podejrzanego od pozostałych uczniów w klasie;
 - powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego;
 - powiadomić dyrektora szkoły, który zawiadomi policję;
 - zażądać od ucznia, w obecności innej osoby/pedagoga, przekazania posiadanej substancji i/lub pokazania zawartości plecaka oraz kieszeni;
 - powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia;
 - poinformować rodziców o procedurach obowiązujących w szkole;
 - przeprowadzić z uczniem w obecności jego rodziców/opiekunów prawnych rozmowę o złamaniu obowiązujących zasad szkolnych, a następnie objąć ucznia działaniami profilaktycznymi; wsparcia należy udzielić również rodzicom/ opiekunom prawnym ucznia;
 - zaproponować rodzicom/opiekunom prawnym działania profilaktyczne w zakresie rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych oraz posiadania i rozprowadzania środków odurzających, bądź specjalistyczne, np. uczestnictwo w warsztatach umiejętności wychowawczych.
3. W przypadku rozpoznania u ucznia stanu odurzenia alkoholem należy:
 - powiadomić wychowawcę klasy ucznia;
 - odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie;
 - powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego;
 - przekazać ucznia pod opiekę pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego;
 - powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
 - powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz prosić ich o przybycie do szkoły;

- poinformować rodziców/opiekunów prawnych o obowiązującej w szkole procedurze postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych, a następnie objąć ucznia działaniami profilaktycznymi; wsparcia udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia;
 - przeprowadzić rozmowę z rodzicami, opisując zagrożenie zdrowia dziecka, wskazać instytucje, które mogą służyć pomocą w zaistniałej sytuacji;
 - w przypadku wystąpienia stanu nagłego zagrożenia zdrowia powiadomić jednostkę państwowego ratownictwa medycznego.
4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami, w tym „dopalaczami”:
- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy;
 - poinformować pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego;
 - w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych rówieśników w klasie;
 - przekazać ucznia pod opiekę pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego;
 - poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
 - wezwać do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia;
 - przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania;
 - przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz z uczniem;
 - zobowiązać rodziców/opiekunów prawnych do pomocy dziecku w zaprzestaniu odurzania się, wskazać działania i instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji;
 - opracować działania profilaktyczne do zrealizowania z uczniem;
 - monitorować i ewaluować efekty oddziaływań profilaktycznych;
 - w przypadku wystąpienia stanu nagłego zagrożenia zdrowia powiadomić jednostkę państwowego ratownictwa medycznego.
5. W przypadku odmowy współpracy rodziców/opiekunów prawnych:
- szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję oraz pomoc społeczną;
 - szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia na mocy obowiązujących przepisów prawa.

2.3. Kradzież; wymuszanie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia w szkole kradzieży bądź wymuszania pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.

1. Bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska.
2. Bezzwłoczne powiadomienie dyrektora przez osobę, która wykryła kradzież.
3. Zażądanie, aby podejrzewany uczeń pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży lub przekazał skradzioną rzecz, w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – może to zrobić tylko policja).
4. Zabezpieczenie dowodów, tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich policji.
5. Przekazanie sprawcy czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
6. Ustalenie we współpracy z pedagogiem szkolnym okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
7. Wezwanie przez dyrektora rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w ich obecności; należy sporządzić notatkę z tej rozmowy, podpisaną przez rodziców/opiekunów prawnych.
8. Doprowadzenie do zadośćuczynienia przez sprawcę, w porozumieniu z jego rodzicami, poszkodowanemu w kradzieży.
9. Powiadomienie policji.
10. Podjęcie innych czynności w zależności od regulacji zawartych w statucie szkoły.

2.4. Pedofilia i uwodzenie – procedura postępowania w przypadku wystąpienia zjawiska pedofilii w szkole.

Podstawa prawna:

Kodekskarny:art.197§3;art.200;art.200a;art.200b.

1. Bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie tego zjawiska.
2. Po stwierdzeniu zagrożenia powiadomienie dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
3. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, bezzwłoczne powiadomienie policji.
4. Przekazanie przez dyrektora wszystkim pracownikom szkoły informacji o stwierdzonym zagrożeniu.
5. Podjęcie przez wychowawców oraz pedagoga/psychologa szkolnego działań profilaktycznych skierowanych do uczniów w celu omówienia potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazywania pracownikom szkoły informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
6. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłoczne powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz policji w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy.
7. Wezwanie do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia przez dyrektora.
8. Przeprowadzenie przez pedagoga/psychologa szkolnego indywidualnej rozmowy z uczniem – omówienie w obecności rodziców przyczyn i okoliczności zdarzenia;
9. Ustalenie przez dyrektora, w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia oraz pedagogiem/psychologiem szkolnym, dalszych działań mających na celu zapewnienie uczniowi właściwej opieki.

2.5. Pornografia – procedury postępowania w sytuacji rozpowszechniania przez ucznia pornografii w szkole.

1. W przypadku otrzymania przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie lub szkole bezzwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, zapewnienie mu anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji związanych z przemocą skierowaną wobec tego ucznia ze strony sprawców zdarzenia.
3. Przekazanie przez dyrektora pracownikom szkoły informacji o stwierdzonym zagrożeniu bez wskazywania konkretnego ucznia.
4. Podjęcie przez wychowawcę klasy i pedagoga/psychologa szkolnego działań profilaktycznych wśród uczniów w celu omówienia zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym, oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań;
5. Wezwanie przez dyrektora do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Przeprowadzenie przez wychowawcę lub pedagoga, psychologa szkolnego rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

2.6. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

1. Powiadomienie przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły wychowawcy klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole (gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych innego ucznia, konieczne jest zapewnienie mu anonimowości w celu uniknięcia ewentualnej przemocy/odwetu).
2. Przeprowadzenie przez wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego rozmowy z uczniem oraz poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
3. Zobowiązanie rodziców przez wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz ustalenie z nimi dalszego postępowania, w przypadku gdy rozmowa z uczniem okazuje się niewystarczająca do zmiany jego zachowania.
4. W sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, a szkoła wykorzystwała dostępne jej metody oddziaływań i zachowanie ucznia nie zmienia się, pisemne powiadomienie przez dyrektora szkoły wydziału rodzinnego i nieletnich sądu rejonowego oraz wydziału ds. nieletnich policji.
5. Powiadomienie przez pedagoga/psychologa szkolnego, w porozumieniu z dyrektorem, najbliższej jednostki policji (po uprzednim zawiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów prawnych ucznia), w przypadku, gdy zachowanie ucznia świadczy o możliwości popełnienia przez niego przestępstwa (np. gwałtu); sporządzenie notatki służbowej na temat całego zdarzenia przez pedagoga/psychologa szkolnego.

2.7. Wypadek ucznia w szkole – procedury postępowania pracowników szkoły gwarantujące poszkodowanemu w wypadku uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.

Udzielenie poszkodowanemu pierwszej pomocy przedmedycznej.

1. Pracownik szkoły, który otrzymał wiadomość o wypadku ucznia, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności prowadząc fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły. Jej nieudzielenie, szczególnie przez osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną.
3. Gdy do wypadku ucznia dochodzi podczas lekcji nauczyciel przerywają, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia – jeżeli warunki w miejscu, w którym prowadzone są zajęcia, stwarzają nadal zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
4. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.

Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia.

1. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców.
2. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora.
3. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomienia dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły.
4. W niegroźnych przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel/wychowawca ustala potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego oraz potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica/ opiekuna prawnego i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.
5. W przypadku wezwania pogotowia ratunkowego w szkole powinni przebywać powiadomieni przez szkołę rodzice. Jeżeli lekarz stwierdzi konieczność hospitalizacji, rodzice jadą razem z dzieckiem do szpitala.
6. Jeżeli rodzice nie dotarli do szkoły przed odjazdem karetki pogotowia (ciężki wypadek, osoba wymagająca natychmiastowej pomocy), razem z dzieckiem jedzie do szpitala dyrektor lub pracownik wskazany przez dyrektora szkoły.
7. Informację o powyższych ustaleniach przekazuje się rodzicom/ prawnym opiekunom ucznia oraz dokumentuje.

8. W każdym przypadku, gdy widoczne są obrażenia, urazy, niepokojące objawy, dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, należy zabezpieczyć je nienaruszone do momentu pojawienia się odpowiednich służb. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
9. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie oraz powiadamia właściwe służby (pogotowie, policję itp.). Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
10. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.

Zespół powypadkowy.

1. Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli nie jest możliwy udział w pracach zespołu tej osoby – dyrektor powołuje w jej miejsce innego pracownika szkoły.
2. Przewodniczącym zespołu jest pracownik szkoły, którego wyznaczy dyrektor szkoły.

Postępowanie powypadkowe.

1. Zespół powypadkowy:
 - przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową;
 - powiadamia rodziców/opiekunów prawnych o wypadku i wzywa ich do szkoły;
 - rozmawia z uczniem (w obecności rodzica/opiekuna prawnego lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół;
 - rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły; jeżeli świadkami są uczniowie, rozmowa odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół odczytuje się w obecności ucznia – świadka – i jego rodziców/ opiekunów prawnych;
 - uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek;
 - uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku;
 - protokół powypadkowy sporządza się w terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego i niezwłocznie doręcza osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami tego postępowania.

2. Przekroczenie 21-dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.

Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego.

W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym go doręczono, mogą zgłosić zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowane podczas jego odbierania). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu ustnie lub na piśmie, a przewodniczący wpisuje je do protokołu.

Dokumentacja.

Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania |i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.

2.8. Czyn karalny popełniony przez ucznia – procedury postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielania pomocy uczniowi będącego sprawcą czynu karalnego.

1. Osoba, która była świadkiem popełnienia czynu karalnego lub dostrzegła zagrożenie, zobowiązana jest do powiadomienia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W przypadku, gdy sprawcą jest małoletni/niepełnoletni uczeń danej szkoły przebywający na jej terenie, wyznaczone przez dyrektora osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi/psychologowi szkolnemu pod opiekę.
4. Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zaistniałej sytuacji.
5. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub w przypadku, gdy sprawca jest pełnoletni bądź nie jest uczniem szkoły; do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji.
6. Dyrektor szkoły nie ma prawa przeprowadzać czynności zarezerwowanych dla policji (np. przesłuchiwanie, przeszukiwanie).

2.9. Ofiara czynu karalnego – procedury postępowania w przypadku zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego oraz udzielania pomocy uczniowi będącemu ofiarą czynu karalnego.

1. Osoba, która była świadkiem popełnienia czynu karalnego lub dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.
3. Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych ucznia – ofiary czynu karalnego.
4. Dyrektor szkoły powinien niezwłocznie wezwać policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

3. Bezpieczeństwo cyfrowe.

3.1. Zagrożenia w świecie cyfrowym – procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego.

Podstawą zapewnienia bezpieczeństwa cyfrowego w szkole są działania profilaktyczne, prowadzone wobec i z udziałem całej społeczności szkolnej. Jest to praca systemowa, ciągła, skoordynowana i wieloletnia.

W trakcie roku szkolnego, szkoła powinna:

1. Pedagog szkolny powinien zaplanować spotkania dla uczniów z edukatorem / policjantem w zakresie tematyki korzystania z Internetu – 1 raz w roku.
2. Wychowawcy klas powinni przeprowadzić co najmniej jedną lekcję wychowawczą na temat danego aspektu cyberbezpieczeństwa.
3. Samorząd Uczniowski powinien utworzyć szkolną tablicę informacyjną, dotyczącą aktualności i różnych zagadnień na temat bezpieczeństwa cyfrowego. Na tablicy powinny znajdować się numery telefonów pod którymi można zgłaszać przypadki naruszenia bezpieczeństwa cyfrowego w sposób anonimowy, kontakty do osób, odpowiedzialnych za bezpieczeństwo cyfrowe w szkole.
4. Dyrektor szkoły powinien zorganizować co najmniej jedno zebranie rady pedagogicznej w danym roku szkolnym o tematyce bezpieczeństwa cyfrowego.
5. Bibliotekarz powinien zachęcać do lektury bezpłatnych publikacji na temat cyberbezpieczeństwa, zamieszczonych na stronie Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej, będącej operatorem Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (<https://saferinternet.pl>; <https://akademia.nask.pl/baza-wiedzy.html>; <https://ose.gov.pl/materialy> do pobrania; <https://www.gov.pl/web/niezagubdzieckawsieci>).
6. Wychowawcy klas powinni uświadamiać rodziców i uczniów w znaczeniu działań wychowawczych z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego poprzez:
 - krótkie szkolenia dla rodziców i uczniów z wykorzystaniem ulotek i prezentacji multimedialnych,
 - poruszenie tematu bezpieczeństwa cyfrowego w trakcie zebrania z rodzicami,
 - poinformowanie rodziców (w przypadku wystąpienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w klasie) o tym fakcie i przeprowadzenie spotkania poświęconego temu incydentowi,
 - przesyłanie informacji poprzez dziennik elektroniczny na temat potencjalnych zagrożeń wraz z linkami do materiałów edukacyjnych i multimedialnych.

Rodzaje cyberzagrożeń

Cyberzagrożenia dzieli się na 7 kategorii:

1. Kontakty z nieodpowiednimi treściami (cyberpornografia, cyberprostytucja, sexting, sponsoring, treści propagujące niezdrowy tryb życia).
2. Niebezpieczne działania (cyberprzemoc, samobójstwa, które są inspirowane wpływem sieci np. transmitowane na żywo w Internecie lub popełnianie wskutek gnębienia — w sieci można również znaleźć instruktaże dla samobójców oraz pakt samobójcze).
3. Niebezpieczne kontakty (child grooming = uwodzenie dzieci online, cyberpedofilia).
4. Naruszenie prywatności (cyberstalking).
5. Zagrożenia seksualne (cyberseks, sexting).
6. Zespół uzależnienia od Internetu.
7. Cyberprzestępczość (kradzież danych osobowych, fałszywe pliki cookies zawierające szkodliwe oprogramowanie, ataki hakerskie na sieci społecznościowe, tabnabbing - fałszywe witryny internetowe, clickjacking - maskowanie odnośnika w celu kliknięcia w link podsunięty przez przestępcę, zagrożenia systemów mobilnych).

Działania interwencyjne w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego.

Działania wobec aktu / zdarzenia – opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring sytuacji szkolnej. Należy pamiętać o zachowaniu (nieusuwanie) dokumentacji cyfrowej: wiadomości sms, e-maili, nagrań z poczty głosowej telefonu, komentarzy w serwisie społecznościowym, zapisów na blogu czy plików filmów wideo.

Każde zdarzenie wymaga udokumentowania w stosownym protokole.

Działania wobec uczestników zdarzenia - oznaczają te aktywności, które podejmowane są wobec ofiar (osób poszkodowanych), sprawców i świadków zdarzenia. W przypadku gdy osobami poszkodowanymi są osoby nieletnie kolejną grupą pośrednich uczestników zdarzenia są rodzice.

Standardowa procedura reakcji na zagrożenie bezpieczeństwa cyfrowego powinna przebiegać wg schematu:

- Rozmowa uczestnika zdarzenia z dyrekcją szkoły.
- Powiadomienie rodziców poszkodowanego.
- Działania wychowawcze i wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy.
- Powiadomienie policji / sądu rodzinnego w przypadku naruszenia prawa.
- Udzielenie uczestnikom wsparcia psychologicznego.

Działania wobec instytucji / organizacji / służb pomocowych.

Współpraca z zewnętrznymi instytucjami jest niezbędna w przypadku naruszenia przepisów prawa przez uczniów lub osoby spoza szkoły. Szkoła współpracuje z:

- policją i sądami rodzinnymi,
- służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi,
- dostawcami usług internetowych oraz operatorami telekomunikacyjnymi.

Sprawców wszystkich rodzajów zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego w szkole należy objąć poniższymi działaniami:

1. Sprawca musi otrzymać komunikat o braku akceptacji dla działań jakich dokonał, poznać możliwe skutki i konsekwencje swojego postępowania (np. wynikające ze statutu). Powinien zostać wezwany do zaprzestania podejmowania podobnych działań w przyszłości oraz usunięcia skutków swoich dotychczasowych działań (np. publikacji na portalu społecznościowym). Sprawcę należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną, by podobne zdarzenia nie miały miejsca w przyszłości.
2. W przypadku, kiedy sprawców jest więcej, należy z każdym z nich rozmawiać osobno.
3. Decyzję o karze dla sprawcy, powinna podejmować rada pedagogiczna (po poznaniu wszystkich okoliczności zdarzenia), a przekazywać dyrektor szkoły. Celem sankcji wobec sprawcy jest: zatrzymanie jego działań i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa ofierze oraz zmiana postawy sprawcy. Sankcje mają na celu także pokazanie społeczności szkolnej, że działania sprawcy nie będą tolerowane i że szkoła jest w stanie skutecznie zareagować w tego rodzaju sytuacjach.

Podejmując decyzję o zastosowaniu sankcji, należy wziąć pod uwagę:

- **rozmiar i rangę szkody** np. czy w przypadku cyberprzemocy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;
- **czas trwania prześladowania** – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- **świadomość popełnianego czynu** – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że postąpił nagannie, czy wie, że wyrządził krzywdę koledze. Należy również zwrócić uwagę na to jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;
- **motywację sprawcy** – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednie doświadczenia sprawcy.

Rodzice muszą zostać powiadomieni o zdarzeniu oraz zapoznani z materiałami i decyzją co do dalszego postępowania ze sprawcą (np. z zastosowanymi sankcjami). Powinni oni również zostać poinformowani, iż rodzice ofiary mają prawo zgłosić sprawę policji.

Jeśli sprawcą czynu jest osoba spoza szkoły, należy zapewnić bezpieczeństwo ofierze i poinformować ją i jej rodziców o przysługujących jej prawach.

3.2. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych – procedura reagowania.

Podstawy prawne:

Kodeks karny, art. 200 § 1–5 kk, art. 200a kk, art. 200b kk, art. 202 § 1-4b, art. 256 kk, art. 257.I.

Procedury postępowania w przypadku dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych (pornografia, treści obrazujące przemoc, propagowane działania szkodliwe dla zdrowia i życia, popularyzujące faszyzm, łamanie prawa, samobójstwa, samookaleczenia, narkotyki, werbowanie do organizacji nielegalnych i terrorystycznych):

1. Należy zabezpieczyć szkodliwe treści w formie dowodów elektronicznych z pomocą rodziców oraz w razie konieczności przedstawiciela szkoły, który posiada odpowiednie kompetencje techniczne.
2. Jeżeli dane treści można powiązać bezpośrednio z uczniami - rozwiązanie leży po stronie szkoły, a o danym zdarzeniu i roli uczniów powinni zostać poinformowani wszyscy rodzice. Jeżeli natomiast treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły - należy rozważyć poinformowanie policji (numer alarmowy: 112, 997) oraz serwisu www.dyzurnet.pl
3. Jeżeli w udostępnianiu szkodliwych lub nielegalnych treści biorą udział inni rówieśnicy, konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców o danym zajściu. W przypadku upowszechnienia przez sprawcę treści nielegalnych (np. dziecięcej pornografii) trzeba zawiadomić policję.
4. Uczniów (ofiary i świadków) należy otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Należy ustalić okoliczności uzyskania szkodliwych treści oraz zadbać o komfort psychiczny uczniów ich poufności oraz podmiotowości (takie zdarzenie może mieć bardzo silny wpływ na ich psychikę).
5. Należy uzgodnić z rodzicami formy działania oraz wsparcia uczniów oraz sposób w jaki doszło do incydentu (m.in. czy nie było to spowodowane udziałem w rekrutacji do danej sekty lub innej niebezpiecznej grupy, kontaktem z handlarzami narkotykami).
6. Jeżeli informacje o incydencie dotrą do środowiska ucznia (klasa, szkoła), należy podjąć działania edukacyjne i wychowawcze.
7. W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, należy, w porozumieniu z rodzicami niezwłocznie powiadomić policję.
8. Jeżeli zaistnieje potrzeba skorzystania przez ofiarę z specjalistycznej opieki psychologicznej, decyzja o jej udzieleniu powinna zostać podjęta w porozumieniu z jego rodzicami.

3.3. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku ucznia i pracownika szkoły.

Podstawy prawne:

Kodeks karny, art.190a, RODO.

Zagrożenie prywatności to często przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia wizerunku ofiary, szantażowania, dokonania zakupów i innych transakcji finansowych. Podszywanie się pod inną osobę lub wykorzystywanie jej wizerunku czy danych jest PRZESTĘPSTWEM.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego działania (e-mail, zrzut ekranu, adres strony internetowej, SMS, konwersacja w komunikatorze) oraz dokonać zmian danych identyfikujących, które należą do ofiary (hasła, loginy, kody).
2. Jeżeli sprawcą naruszenia prywatności jest uczeń (kolega ofiary ze szkoły) – osoba pokrzywdzona / rodzice powinni zgłosić się do dyrektora szkoły, wychowawcy lub pedagoga. Jeżeli zebrane dowody jednoznacznie wskazują na to, iż sprawca dążył do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, należy je zabezpieczyć i przekazać policji (jeżeli trudno to ustalić, identyfikacji powinna dokonać policja).
3. W przypadku gdy sprawcą naruszenia prywatności jest osoba dorosła lub osoba trzecia, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić szkołę.
4. Jeżeli sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy skonsultować się z rodzicami i podjąć wobec niego działania wychowawcze, które uświadomią mu charakter jego nieodpowiedzialnych i nielegalnych czynów - powinno dojść do zadośćuczynienia osobie poszkodowanej. Działania te szkoła powinna podjąć niezależnie od powiadomienia policji lub sądu, gdyż celem nadrzędnym jest trwała zmiana postawy ucznia na prezentującą szacunek wobec cudzego wizerunku i prywatności.
5. Dyrekcja powinna podjąć decyzję w sprawie powiadomienia policji w oparciu o rodzaj czynu, wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu, opinie wychowawcy i pedagoga – dobrze byłoby uzyskać interpretację prawną radcy prawnego.
6. Nieletnia ofiara incydentu powinna być otoczona w porozumieniu z rodzicami opieką psychologiczno-pedagogiczną (jeśli jest taka potrzeba). Należy ją również powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (usunięcie z Internetu nieodpowiednich treści, zablokowanie konta w serwisie społecznościowym.).
7. W sytuacji gdy o danym zajściu (kradzież tożsamości, naruszenie dobrego imienia) wiedzą tylko ofiara, jej rodzice i szkoła, dyrekcja szkoły powinna zapewnić poufność działań.
8. Jeżeli kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze - zwracając uwagę na negatywną

ocenę narażania na uszczerbek wizerunku ucznia oraz odpowiedzialność prawną.

9. W przypadku gdy naruszenie prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice ucznia powinni o tym fakcie powiadomić policję.
10. W razie konieczności ofiarę można skierować, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej.

3.4. Nadmierne korzystanie z internetu – procedura reagowania.

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe Dz.U.2020, poz.910, z późn. zm.

Infoholizm (siecioholizm) to nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całą dobę, korzystanie z zasobów Internetu i gier komputerowych oraz portali społecznościowych przez dzieci. Jego negatywne efekty to: pogarszanie się stanu zdrowia fizycznego, psychicznego, zaniedbywanie codziennych czynności oraz osłabianie relacji rodzinnych i społecznych.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. W przypadku wystąpienia nadmiernego korzystania z komputera lub podejrzeń infoholizmu konieczne jest podjęcie działań pomocowych – skierowanie ucznia do placówki specjalistycznej za zgodą rodziców.
2. Szkoła wraz z rodzicami powinna ustalić skutki zdrowotne i psychiczne wywołane przez nadmierne korzystanie z zasobów Internetu (np. gorsze wyniki w nauce, niedosypianie, niedojadanie...) - ma to na celu wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązania problemu.
3. Nauczyciele powinni zwrócić uwagę na uczniów nieangażujących się w życie klasy i poświęcających wolny czas na kontakt online lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy.
4. Osoba, która ma problem z infoholizmem powinna zostać otoczona zindywidualizowaną opieką pedagoga / psychologa szkolnego, który powinien przeprowadzić z nią (i rodzicami) wywiad w celu określenia sytuacji i wstępnego ustalenia poziomu zagrożenia, a następnie proponuje się kontakt ze specjalistą. Dziecku należy zapewnić komfort psychiczny a o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych powinni wiedzieć wszyscy ucący i oceniający go nauczyciele. Należy również omówić wspólne rozwiązanie danej sytuacji z rodzicami ucznia.
5. W przypadku zdiagnozowania przez psychologa uzależnienia od Internetu, uczeń powinien zostać skierowany, w porozumieniu z rodzicami, na program terapeutyczny do placówki specjalistycznej.
6. Jeśli inni uczniowie są świadkami problemu, należy zwrócić ich uwagę na negatywne skutki nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować o wsparcie ucznia dotkniętego problemem.

3.5. Dezinformacja, bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, w tym szkodliwość reklam – procedury reagowania.

Podstawy prawne:

Ustawa z 14 grudnia 2016 R. Prawo oświatowe DZ.U.2020, poz. 910, z późn. zm.

Cała społeczność szkolna powinna zostać wyposażona w wiedzę, która pozwoli na krytyczne podejście do informacji oraz radzenie sobie z dezinformacją. Brak umiejętności odróżniania prawdziwych informacji od nieprawdziwych publikowanych w Internecie, bezkrytyczne wierzenie we wpisy publikowane na forach internetowych, kierowanie się informacjami zawartymi w reklamach prowadzi do zagrożeń życia i zdrowia, skutkuje rozczarowaniami i porażkami życiowymi, utrudnia lub uniemożliwia osiągnięcie dobrych wyników w edukacji, a także utrwała u ucznia ambiwalentne postawy moralne.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni identyfikować uczniów nieumiejących odróżniać prawdy od fałszu informacji publikowanych w Internecie. Często jest to możliwe w trakcie sprawdzania prac domowych, gdyż uczniowie tacy charakteryzują się używaniem nieprawdziwych informacji zaczerpniętych z sieci - takie sytuacje powinny być każdorazowo zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i skomentowane.
2. Jak działać wobec sprawców zdarzenia? Należy opublikować sprostowanie nieprawdziwych informacji i w miarę możliwości rozpowszechnić je w Internecie.
3. Zadaniem szkoły jest prowadzenie działań profilaktycznych - edukacji multimedialnej (informacyjnej) także w trakcie zajęć nieinformatycznych przez wszystkie lata nauki ucznia w szkole lub na zajęciach pozalekcyjnych.
4. Program profilaktyczny szkoły powinien zaplanować działania mające na celu zapobieganie angażowania się ogółu młodzieży w zachowania autodestrukcyjne.

3.6. Seksting - prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania.

Podstawa prawna:

Kodeks Karny (art. 191a i 202)

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą:

Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. w portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym i intymnym.

Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji procedur reagowania:

1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.
2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.
3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia:

1. Zgłoszeń przypadków sekstingu dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka - ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od samej ofiary lub z grona bliskich znajomych dziecka.
2. W rzadkich wypadkach nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci.
3. Delikatny charakter sprawy, a także potencjalna penalizacja sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji.

Identyfikacja sprawcy:

1. Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów - przesyłanych zdjęć, czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). Jako, że seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie.
2. Należy przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.

Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły:

1. Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności.
2. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne.
3. Konieczne są rozmowy ze sprawcami w obecności ich rodziców zaproszonych do szkoły.
4. Należy pouczyć sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne.
5. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektor szkoły ma obowiązek zgłoszenia incydentu na policję. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (*par. 2020 Kodeksu Karnego*), dlatego też dyrektor szkoły jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu na policję i/lub do sądu rodzinnego.
6. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi.

Aktywność wobec ofiar:

1. Pierwszą reakcją szkoły i rodziców, obok dokumentacji dowodów jest otoczenie wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno-pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych, w przypadku upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym.
2. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla dziecka – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla jego indywidualności i przeżytego stresu.

Współpraca z policją:

1. W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) dyrektor szkoły jest zobowiązane do powiadomienia o tym zdarzeniu policji lub sądu rodzinnego.

3.7. Cyberprzemoc – procedura reagowania.

Podstawy prawne:

Kodeks karny: art.190 § 1–2, art. 190a § 1–3, art. 212 § 1–2, art. 256, art. 267 § 1–4, art. 268a.

Cyberprzemoc to seria agresywnych zachowań, celowo i regularnie skierowanych przeciwko bezbronnej osobie. Ma ona najczęściej formę słowną - pojawia się np. w komentarzach, na memach czy nagraniach wideo i przyjmuje takie formy jak: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów, z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Może też być bardziej zawoalowana: polegać na wykluczeniu z grupy, manipulowaniu czy nienawiazywaniu relacji. Potencjalni agresorzy są przekonani o anonimowości, ponieważ działają z ukrycia, mogą spreparować nienawistną treść „na spokojnie” oraz o dowolnej porze.

Telefony alarmowe:

Dziecięcy Telefon Zaufania, telefon rzecznika praw dziecka: **800 12 12 12**

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: **116 111**, <https://11611.pl/>

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: **800 100 100**,

<https://800100100.pl/>

Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pl dyzurnet@dyzurnet.pl

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. Z należyтым spokojem należy wysłuchać osobę, która zgłasza akt cyberprzemocy i okazać jej wsparcie. Rozmowę powinno się przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym intymność. Należy zebrać informację dotyczącą zdarzenia, czy faktycznie posiada ono znamiona cyberprzemocy czy może jest niezbyt udanym żartem.
2. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, zapisać dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń itd.).
3. Na podstawie zebranych informacji i materiałów dowodowych należy w miarę możliwości zidentyfikować sprawcę. Ofiara często domyśla się kto stosuje wobec niej cyberprzemoc. Jeżeli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie nauczycieli jest to konieczne, należy skontaktować się z policją. Należy pamiętać, że czyny karalne ścigane z urzędu powinny być niezwłocznie zgłoszone na policję lub do prokuratury. Dotyczy to sytuacji takich jak rozpowszechnianie zdjęć lub filmów udziałem osoby nieletniej, mających cechy pornograficzne, czy publikowanie materiałów prezentujących seksualne wykorzystywanie nieletnich(art.202kk).

4. Działania wobec sprawców cyberprzemocy ze szkoły:

- Pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą dotyczącą nagannego zachowania ucznia. Ma ona na celu ustalenie okoliczności zdarzenia, analizę zaistniałej sytuacji (powodów i motywów działania) oraz próbę naprawienia sytuacji konfliktowej,
- Sprawcy cyberprzemocy powinna być wymierzona kara, którą przewidują wewnętrzne przepisy szkoły (statut, regulaminy).

5. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy spoza szkoły — w sytuacji, gdy sprawca jest nieznan, podstawowe działanie polega na: przerwaniu aktu cyberprzemocy (zawiadomieniu administratora serwisu w celu usunięcia materiału po wcześniejszym zabezpieczeniu dowodów) oraz ewentualnym zgłoszeniu sprawy policji.

6. Działania wobec ofiar zdarzenia:

- udzielenie wsparcia ofierze — musi się ona czuć bezpieczna i otoczona opieką dorosłych,
- poinformowanie ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo,
- omówienie strategii postępowania wobec sprawcy (np. zerwanie kontaktu ze sprawcą, niepodejmowanie agresywnej konfrontacji itp.),
- monitorowanie sytuacji, np. zwrócenie uwagi, czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwowanie, jak sobie radzi w grupie po ujawnieniu incydentu cyberprzemocy,
- włączenie rodziców w działania wobec ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy policji.

3.8. Bezprawne użycie czyjeś wizerunku w sieci – procedura reagowania.

Podstawy prawne:

Kodeks cywilny i Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, t.j. Dz.U. 2019, poz. 1231; 2020, poz. 288.

Użycie (upublicznianie zdjęć / filmów) wizerunku osoby fizycznej, czy stworzenie możliwości zapoznania się z wizerunkiem w Internecie bez wymaganej prawem zgody, może skutkować odpowiedzialnością cywilną i karną (szczególnie w sytuacjach, gdy osoba ukazywana jest w sposób prześmiewczy i poniżający).

Zgoda na upublicznienie wizerunku musi zostać wyrażona wprost, a osoba jej udzielająca musi być świadoma formy w jakiej jej wizerunek będzie przedstawiony (miejsce, czas publikacji, towarzyszący jej komentarz, zestawienie z innymi wizerunkami). Z art. 24 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego wynika, że osoba, której dobro osobiste zostało zagrożone (np. poprzez bezprawne upublicznienie wizerunku), może żądać zaprzestania tego działania. Domagać się dopełnienia czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty określonej sumy na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dóbr osobistych została wyrządzona szkoda majątkowa to zgodnie z zasadami określonymi w Kodeksie cywilnym można domagać się jej naprawienia. Te same uprawnienia przysługują osobie, której prawa zostały zagrożone cudzym działaniem zgodnie z zapisami zawartymi w Ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych (zgodnie z art. 78 ust.1).

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. W przypadku naruszenia dóbr osobistych, należy zebrać informacje o osobie zgłaszającej (trzeba sprawdzić czy wizerunek został naruszony bezprawnym działaniem), okolicznościach oraz możliwych dowodach np. zrzut ekranowy dokumentujący użycie wizerunku.
2. Dochodzenie naruszeń dóbr osobistych jest działaniem podejmowanym przez osobę uprawnioną a w przypadku naruszeń będących przestępstwem, możliwe jest zaangażowanie organów ścigania. Szkoła może zaangażować się w spór w charakterze mediatora między stronami w przypadku, kiedy sprawca lub ofiara są jej uczniami.
3. Inne działania jakie dyrekcja szkoły powinna podejmować mają charakter prewencyjny. Poza realizacją zapisów podstawy programowej związanych z prawem autorskim, można w trakcie lekcji wychowawczych wprowadzić uczniów w tematykę świadomego i zgodnego z prawem użycia wizerunku w Internecie.

3.9. Niebezpieczne kontakty w internecie – procedura reagowania.

Podstawy prawne:

Kodeks karny, art. 200, art. 200a. § 1 i 2, art. 286 § 1.

Niebezpieczne kontakty w Internecie to m.in. kontakt osoby dorosłej z małoletnią w celu: wyłudzenia poufnych informacji lub własności (pieniądze, wartościowe przedmioty), nawiązania kontaktów seksualnych, szantażu, chęci kidnappingu lub skłonienia do zachowań niebezpiecznych dla zdrowia i życia.

Telefony alarmowe:

Dziecięcy Telefon Zaufania, telefon rzecznika praw dziecka: **800 12 12 12**

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: **116 111**, <https://11611.pl/>

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: **800 100 100**,

<https://800100100.pl/>

Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pl dyzurnet@dyzurnet.pl

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice, osoby ścigające pedofilów lub informacja uzyskiwana jest od rówieśników. W działaniach szkoły najważniejsze jest szybkie przeciwdziałanie zagrożeniu ze względu na szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym gdyż istnieje duże prawdopodobieństwo zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.
2. Należy zawiadomić policję o wystąpieniu zdarzenia, udzielić wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody.
3. Nie należy podejmować aktywności zmierzających do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnymi świadkami.
4. Ofiarę należy objąć pomocą psychologiczno-pedagogiczną, zapewnić komfort psychiczny i poczucie bezpieczeństwa (do pomocy powinny być zaangażowane osoby do których ofiara ma zaufanie np. wychowawca, pedagog szkolny). Należy również upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany.
5. Trzeba zbadać sytuację domową ucznia i zastanowić się czy nie tkwi w niej źródło poszukiwania kontaktów w Internecie.
6. Jeżeli wśród uczniów są świadkowie zdarzenia to należy otoczyć ich opieką psychologiczno-pedagogiczną we współpracy z rodzicami.
7. W przypadku, kiedy doszło do naruszenia prawa (uwiedzenie dziecka do lat 15) szkoła ma obowiązek powiadomić policję lub sąd rodzinny. W odniesieniu do osoby ofiary rekomendowane jest skierowanie jej w porozumieniu z rodzicami na terapię do placówki

specjalistycznej opieki psychologicznej.

3.10. Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania.

Podstawy prawne:

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Kodeks karny, Kodeks cywilny

Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochopnego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. copyright trolling).

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. Informacja o incydencie może zostać zgłoszona w sposób formalny (pозew, pismo urzędowe) i nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną). W przypadku nieformalne zgłoszenia należy sporządzić notatkę służbową.
2. Zanim zostaną podjęte działania wobec ofiary (przyznanie roszczeń) i sprawcy należy ustalić wszystkie okoliczności sprawy a w razie potrzeby skonsultować ją z prawnikiem.
3. Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych przez jej pracowników bądź uczniów na stronach internetowych szkoły poza zakresem dozwolonego użytku.
4. Jeżeli naruszenia praw autorskich dotyczą uczniów, szkoła nie może występować w roli sędziego dochodzenie roszczeń jest rolą osób uprawnionych.
5. Zadaniem szkoły jest edukowanie i wychowywanie poprzez realizację podstawy programowej, organizowanie pogadanek na temat praw autorskich. Działania szkoły powinny polegać na wyjaśnianiu na czym polega naruszenie i jak do niego nie dopuścić.
6. Konieczna jest weryfikacja informacji na temat: osoby dokonującej zgłoszenia (czy przysługują jej prawa autorskie do danego utworu), wykorzystanego utworu (czy jest chroniony przez prawo autorskie i jaki jest zakres tej ochrony). Jeżeli osoba uprawniona powołuje się na toczące się postępowanie w sprawie, to informację tę należy zweryfikować np. poprzez kontakt z odpowiednimi służbami, najlepiej przez adwokata lub radcę prawnego.
7. Wobec sprawcy złamania prawa autorskiego szkoła powinna podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym oraz wyjaśnić na czym polegało naruszenie i przekazać wiedzę jak do danych naruszeń nie dopuścić w przyszłości.
8. Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami. W przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo, dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. W przypadku, kiedy osobą, której prawa autorskie zostały naruszone jest uczeń, szkoła może występować w roli mediatora, aby ułatwić stronom zaangażowanym ugodowe zakończenie sporu.
9. Jeżeli istnieje taka możliwość należy podjąć współpracę z dostawcami Internetu bądź operatorami telekomunikacyjnymi w celu zablokowania dostępu do utworu zamieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa.

4. Bezpieczeństwo dzieci chorych przewlekle.

4.1. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na epilepsję.

Zadania rodzica:

Rodzic powinien przedłożyć następujące informacje i dokumenty:

1. Zaświadczenie lekarskie.
2. Przedłożyć informacje od lekarza sprawującego opiekę nad uczniem z padaczką o objawach i sposobie postępowania w przypadku wystąpienia napadu padaczki.
3. Przekazać szkole pisemne upoważnienie rodziców/opiekunów dziecka dla dyrektora szkoły i nauczycieli do podejmowania opisanych w procedurze działań wobec dziecka.
4. W przypadku gdy uczeń nie może wykonywać określonych czynności/aktywności rodzic zobowiązany jest przedstawić pisemną informację, od lekarza w której zawarte są informacje o czynnościach, których dziecko nie może wykonywać. Czynności te powinny być opisane w sposób zrozumiały dla nauczyciela. Bez pisemnej informacji dziecku nie należy ograniczać udziału w zajęciach/wydarzeniach organizowanych przez szkołę. Dziecko z padaczką powinno być traktowane na równi z innymi dziećmi.
5. Przygotować wraz z lekarzem na piśmie wykaz bodźców, które mogą zwiększyć prawdopodobieństwo pojawienia się ataku padaczki.

Zadania nauczycieli:

1. Zrozumienie potrzeb dziecka wynikających z choroby oraz pomoc w ich zaspokajaniu.
2. Zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, akceptacji oraz tolerancji, przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji.
3. Natychmiastowe udzielenie pomocy w przypadku napadu padaczkowego.
4. Nawiązanie ścisłej współpracy z rodzicami/opiekunami dziecka. Informowanie ich o planowanych wyjściach poza teren szkoły i przedszkola, wycieczkach oraz zajęciach które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia padaczki.
5. W razie jakichkolwiek wątpliwości nauczyciel ma obowiązek kontaktować się z rodzicem telefonicznie. Numer telefonu do rodziców podany jest w Librusie.

Procedury postępowanie w przypadku napadu padaczkowego:

Objawy napadu padaczkowego:

1. U ucznia z padaczką może wystąpić kilkuminutowe zaburzenie świadomości, zwane potocznie zamyśleniem lub wyłączeniem, które objawia się tym, że przerywa ono swoją czynność, mruga oczami, po czym wraca do swoich zajęć.
2. Napad trwa do 15 sekund i czasem jest niezauważalny dla innych.
3. Jeżeli wyżej opisany stan u dziecka trwa do 10 minut, należy bacznie je obserwować, spokojnie podejść do niego tak, żeby się nie wystraszyło i zapytać - jak się czuje, „czy wszystko dobrze?”.

4. Gdyby stan ten trwał nadal po 10 minutach należy wezwać pogotowie i poinformować rodziców/opiekunów prawnych oraz dyrektora szkoły.
5. W przypadku pojawienia się u ucznia takich objawów jak: niepokój psychoruchowy, niekontrolowane ruchy kończyn, nagły płacz, krzyk - nieadekwatny do sytuacji, należy zaopiekować się dzieckiem do czasu ustąpienia objawów, które mogą trwać 3 - 4 minuty.
6. Po napadzie należy zapewnić dziecku spokój i możliwość odpoczynku. Poinformować rodziców/opiekunów prawnych. W razie potrzeby wezwać pogotowie ratunkowe i poinformować dyrektora przedszkola.
7. Jeżeli dojdzie u dziecka do nagłej utraty przytomności i omdlenia, należy dziecko ułożyć w pozycji bezpiecznej, zabezpieczyć głowę przed uszkodzeniem i obserwować.
8. Należy wezwać pogotowie ratunkowe, o zaistniałym zdarzeniu poinformować rodziców/opiekunów prawnych oraz dyrektora przedszkola.
9. Dziecko do czasu przybycia pogotowia ratunkowego i rodziców/opiekunów prawnych pozostaje pod opieką osób udzielających mu pomocy.

4.2. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na depresję.

Zadania rodzica:

Rodzic powinien przedłożyć następujące informacje i dokumenty:

1. Zaświadczenie lekarskie.

Zadania wychowawcy:

1. Uzyskanie informacji o diagnozie lekarza od rodziców ucznia chorego na depresję.
2. Rozmowa wychowawcy (pedagoga lub dyrektora) z rodzicami ucznia i ustalenie sposobu działania.
3. Poinformowanie dyrektora szkoły, pedagoga i nauczycieli uczących o stanie zdrowia ucznia.
4. Rozmowa na temat zachowania ucznia na lekcjach oraz analiza wyników w nauce.
5. Systematyczne informowanie pedagoga i dyrektora o stanie zdrowia ucznia.
6. Skorzystanie wychowawcy i pedagoga z ewentualnej pomocy instytucji wspierających szkołę (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, psycholog dziecięcy itp.)

Działania wychowawcy:

1. Stały, systematyczny kontakt wychowawcy z rodzicami ucznia.
2. Rozmowy indywidualne wychowawcy z uczniem.
3. Prowadzenie zajęć z zespołem klasowym mających na celu:
 - wzmacnianie poczucia własnej wartości u uczniów;
 - przeciwdziałanie odrzuceniu ze strony rówieśników;
 - uczenie wzajemnego wsparcia;
 - uświadamianie, że niepowodzenia i rozczarowania są normalnymi i nieodłącznymi częściami życia człowieka.
4. Rozmowy indywidualne ucznia z pedagogiem szkolnym.
5. Obserwacja ucznia i analiza jego zachowań.
6. Indywidualna praca wychowawcza z uczniem i zapewnienie mu szczególnej opieki:
 - zachęcanie do rozmów;
 - okazywanie zainteresowania, życzliwości;
 - monitorowanie postępów w nauce, relacji z kolegami, sytuacji rodzinnej;
 - chwalenie postępów w nauce, motywowanie do dalszej pracy;
 - zachęcanie do rozwoju własnych zainteresowań;
 - włączanie dziecka do uczestnictwa w przedsięwzięciach klasowych (np. wycieczka klasowa);
 - podkreślanie, że uczeń z każdym problemem może zwrócić się do nauczyciela;
 - okazywanie wsparcia w celu budowania poczucia bezpieczeństwa u ucznia.

4.3. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na astmę.

Zadania rodzica:

Rodzic powinien przedłożyć następujące informacje i dokumenty:

1. Zaświadczenie lekarskie.
2. Zgodę na podanie leku rozkurczającego oskrzela.
3. Przedłożyć informacje od lekarza sprawującego opiekę nad uczniem z astmą o objawach i sposobie postępowania w przypadku wystąpienia ataku astmy.
4. Przekazać szkole pisemne upoważnienie rodziców/opiekunów dziecka dla dyrektora szkoły i nauczycieli do podejmowania opisanych w procedurze działań wobec dziecka.
5. W przypadku gdy uczeń nie może wykonywać określonych czynności/aktywności rodzic zobowiązany jest przedstawić pisemną informację od lekarza w której zawarte są informacje o czynnościach, których dziecko nie może wykonywać. Czynności te powinny być opisane w sposób zrozumiały dla nauczyciela. Bez pisemnej informacji dziecku nie należy ograniczać udziału w zajęciach/wydarzeniach organizowanych przez szkołę.

Postępowanie w przypadku wystąpienia ataku:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza. Uczeń powinien mieć taki lek przy sobie.
2. Po wykonaniu inhalacji należy powiadomić rodziców ucznia o wystąpieniu zaostrzenia.
3. W przypadku duszności o dużym nasileniu należy wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
4. Dodatkowo należy zapewnić dziecku spokój oraz odizolować je od osób trzecich.

Zadania nauczycieli:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Uczeń, u którego występują powysiłkowe ataki astmy, powinien przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek (jeżeli jest to zgodne z zaleceniem lekarza).
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u ucznia objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić zażyć środek rozkurczowy.
5. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
6. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.

4.4. Procedura postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę.

Zadania rodzica:

1. W przypadku ucznia rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej i oddziałach przedszkolnych rodzic najpóźniej do dnia rozpoczęcia roku szkolnego powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę.
3. Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą.

Zadania wychowawcy i nauczycieli:

1. Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
2. Nauczyciele i specjaliści pracujący z uczniem są zobowiązani dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także w miarę potrzeb objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
3. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole wychowawca/ nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły, rodziców lub prawnych opiekunów.

Zadania Dyrektora:

1. Dyrektor Szkoły jest zobowiązany zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
2. Dyrektor w przypadku nasilenia choroby u dziecka niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

Sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa.
2. Pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie samodzielności oraz nowych umiejętności.
3. Budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych.

4. Traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy.
5. Uwrażliwienie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego.
6. Uwrażliwienie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych.
7. Motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi.
8. Dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów.
9. Motywowanie do aktywności i rozwoju zainteresowań.
10. Pomoc w nadrabianiu zaległości szkolnych.
11. Rozmowy o uczuciach i trudnych sprawach.

5. Inne.

5.1. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia w wszawicy lub innych pasożytów.

Zadania rodzica:

1. Rodzice/prawni opiekunowie muszą mieć świadomość konieczności monitorowania na bieżąco czystości skóry głowy własnego dziecka, a w przypadku stwierdzenia wszawicy lub pasożytów u dziecka są zobowiązani do niezwłocznego zawiadomienia wychowawcy.
2. W przypadku stwierdzenia wszawicy lub pasożytów u dziecka, rodzice/opiekunowie prawni są zobowiązani do niezwłocznego odbioru dziecka ze szkoły, odizolowania dziecka od innych dzieci i przeprowadzenia odpowiedniego leczenia/kuracji.
3. W trakcie leczenia/kuracji dziecko pozostaje w domu, żeby zapobiec przenoszeniu się pasożyta na inne dzieci. Dziecko wraca do szkoły po całkowitym zakończeniu leczenia/kuracji.
4. W przypadku stwierdzenia wszawicy na terenie Przedszkola, wszyscy rodzice/prawni opiekunowie są zobowiązani do codziennego kontrolowania czystości głowy dziecka po przyjeździe do domu, tj. po powrocie ze szkoły, przychodni, sklepu, miejsc zbiorowych zabaw dzieci i innych miejsc skupiających ludzi.

Zadania wychowawcy i nauczycieli:

1. Nauczyciele zobowiązani są do natychmiastowego zgłaszania dyrektorowi sygnałów dotyczących pojawienia się wszawicy w szkole.
2. Wychowawca zawiadamia indywidualnie rodziców/prawnych opiekunów dzieci, u których stwierdzono wszawicę o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy. W razie potrzeby instruuje rodziców o sposobie działań, informuje też o konieczności poddania się kuracji wszystkich domowników i monitoruje skuteczność działań.

Zadania Dyrektora:

1. Dyrektor jest zobowiązany do zapewnienia dzieciom higienicznych warunków pobytu w szkole, a wszystkim pracownikom higienicznych warunków pracy.
2. Po stwierdzeniu wystąpienia przypadku wszawicy lub pasożytów, dyrektor jest zobowiązany powiadomić drogą elektroniczną wszystkich rodziców o zaistniałym zdarzeniu.
3. Dyrektor jest zobowiązany do zlecenia przeprowadzenia kontroli uprawnionej osobie, która decyduje, które dzieci należy objąć kontrolą.
4. Zarządza odpowiednie sprzątnięcie i dezynfekcję sali, w której na stałe przebywa grupa.

5. W przypadku notorycznego zaniedbywania higieny osobistej dziecka lub niezastosowania się do zasad niniejszej procedury, dyrektor wzywa rodziców/prawnych opiekunów (nie więcej niż dwukrotnie) do podjęcia odpowiednich działań.
6. W sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań, o których mowa powyżej, dyrektor zawiadamia gminny ośrodek pomocy społecznej o konieczności wzmożenia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców/prawnych opiekunów dziecka oraz udzielenia potrzebnego wsparcia.